

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań,

ZN-II.9532.11.2017.1

Pani
Wioleta Kaczmarek
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
ul. Kcyńska 48
62-100 Wągrowiec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29), po przeprowadzeniu kontroli problemowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wągrowcu przez zespół kontrolujący w składzie: Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu, kierownik kontroli, Dorota Michalska – inspektor wojewódzki, Honorata Lewandowska – inspektor wojewódzki, Monika Misiak – inspektor wojewódzki, Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu, lekarz, Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu, doradca zawodowy oraz Elżbieta Ryżek – członek Wojewódzkiego Zespołu, pedagog, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 16.10.2017 r. nr KN-II.0030.421.2017.1, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wągrowcu nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu, w której odbywają się badania i wywiady spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1110, z późn. zm.).

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 losowo wybranych akt sprawy.

Przewodnicząca Powiatowego Zespołu co do zasady, zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczała skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu. Jednak w 1 sprawie do składu orzekającego - dziecko w wieku 6 miesięcy - nieprawidłowo został wyznaczony pedagog zamiast psychologa.

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonywano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji określał specjalność przewodniczącego składu orzekającego.

We wszystkich sprawach poprawnie, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadamiano stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy co do zasady były załatwiane terminowo, zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1257). W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia zawiadomił stronę o niezałatwieniu sprawy w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia. Jednak, w 1 sprawie nie załatwiono sprawy w terminie określonym w art. 35 Kpa i nie zawiadomiono strony o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy. W 1 sprawie zawiadomienie o nie załatwieniu sprawy w terminie wysłano po upływie miesiąca. Powyższe stanowi naruszenie art. 35 w zw. z art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz naruszenie oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia.

Ponadto, w zawiadomieniu o niezałatwieniu sprawy w terminie i wyznaczeniu nowego terminu do jej załatwienia jako przyczynę niezałatwienia sprawy w terminie wskazano „duża ilość wniosków”. Przyczyny organizacyjne nie mogą być okolicznością usprawiedliwiającą beczynność organu. W 1 sprawie na zawiadomieniu o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy brak jest podpisu członka Powiatowego Zespołu, co stanowi naruszenie 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Analiza 12 ocen sporządzonych przez psychologa wykazała, że w 1 sprawie z oceny psychologicznej nie wynikały przesłanki do zakwalifikowania dziecka do osób niepełnosprawnych, co stanowi naruszenie art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Kontrola 13 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała, że w 4 przypadkach zostały one sporządzone w sposób niepełny. W 2 sprawach ustalenie przez pracownika socjalnego znacznego stopnia niepełnosprawności, w 1 sprawie ustalenie umiarkowanego stopnia oraz w 1 sprawie ustalenie lekkiego stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie odpowiednio art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie odpowiednio § 29, 30, 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Ponadto, w 1 sprawie pracownik socjalny wykracza poza swoje kompetencje ustalając wskazanie do zaopatrzenia w aparat słuchowy.

Z analizy 9 ocen sporządzonych przez pedagoga wynika, że żadnej z kontrolowanych ocen nie można uznać za sporządzoną wnikliwie z rzetelnym opisem przebiegu dotychczasowego rozwoju dziecka, aktualnych problemów zdrowotnych oraz jego deficytów rozwojowych. Pedagog posługuje się stałymi sformułowaniami, jednakowymi prawie we wszystkich ocenach np. w punkcie IX oceny „dziecko nie wykazuje nadprzeciętnych zdolności”. Punkt XIII dotyczący udzielania pomocy bez wyszczególnienia konkretnych czynności mających wpływ na podjęcie rozstrzygnięcia orzeczniczego. W żadnej z analizowanych ocen pedagog nie odniósł się do punktu XVI oceny wymagającej podania informacji uzupełniających do oceny uzyskane w toku bezpośredniej obserwacji oraz na

posiedzeniu składu orzekającego. Uzasadnienia sporządzane są w sposób szablonowy, jednakowy we wszystkich ocenach, różniące się jedynie w przypadku osób, które nie zaliczono wpisaniem przeczenia „nie”. Tylko w jednym przypadku dodatkowo wpisano „opieka osoby dorosłej” nie precyzując zakresu tej opieki powodującej niezdolność do samodzielnej egzystencji i skutkującej przyznaniem punktu 7 w orzeczeniu. Uzasadnienia nie potwierdzają słuszności zaliczenia dziecka do osób niepełnosprawnych i uznania faktów istotnych w sprawie i udowodnionych potwierdzających słuszność zajętego stanowiska. Podaje jedynie stwierdzenie, że dziecko spełnia bądź nie spełnia przesłanek do orzeczenia niepełnosprawności co jest niewystarczające. Oceny nie wykazują indywidualnego podejścia pedagoga do orzekanego dziecka. W przypadku oceny PC.PZO.8321/2928/2017 nieprawidłowo powołano pedagoga do składu orzekającego. Pedagog niewłaściwie orzekł dziecko w wieku 6 miesięcy dokonując „Oceny społecznej osoby, która nie ukończyła 16 roku życia”. Druk tej oceny był przeznaczony do orzekania przez pracownika socjalnego lecz został wycofany pismem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej nr BON.IV.5273.155.2015.MTK z dnia 6 listopada 2015 r.

Kontrola 16 ocen sporządzonych przez doradcę zawodowego wykazała, że większość ocen jest ogólnikowa i niekompletna. W uzasadnieniach ocen nie podano konkretnych argumentów i przesłanek dla proponowanego stopnia niepełnosprawności. Ponadto, część ocen objętych kontrolą jest niespójna merytorycznie i sprzeczna wewnątrz.

W 1 sprawie ustalenie przez doradcę zawodowego znacznego stopnia niepełnosprawności oraz w 4 sprawach ustalenie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie odpowiednio art. 4 ust. 1, 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie § 29, 30 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Analiza merytoryczna 50 akt sprawy wykazała, że w 9 sprawach opis badania podmiotowego w ocenie sporządzonej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego był niewystarczający. W 10 sprawach opis badania przedmiotowego był on niewystarczający. Ponadto, w 2 sprawach brak było opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej a w 38 sprawach był niewystarczający.

Odnosząc się do ustalonych przez lekarza wskazań należy stwierdzić, że w 13 przypadkach przyznając osobie orzekanej kartę parkingową lekarz nie umieścił na druku oceny wpisu mówiącego o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W 35 sprawach uzasadnienie oceny stanu zdrowia osoby orzekanej było niewystarczające. Ponadto, w 5 sprawach ocena sporządzona przez lekarza była we fragmentach nieczytelna.

W przypadku 2 spraw zastrzeżenie budziło zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie § 29 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Ponadto, w przypadku 1 sprawy na podstawie analizy całości akt postępowania orzeczniczego, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji medycznej, oceniając całokształt okoliczności związanych ze stanem zdrowia osoby orzekanej na dzień wydania orzeczenia, budzi zastrzeżenie zaliczenie dziecka do osób niepełnosprawnych, co stanowi naruszenie art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

W przypadku 1 sprawy przy ustaleniu symbolu przyczyny niepełnosprawności 04-O, na druku oceny sporządzonej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia stopnia obniżenia ostrości wzroku oraz ograniczenia pola widzenia.

W przypadku 4 spraw przy ustaleniu symbolu przyczyny niepełnosprawności 02-P, na druku oceny sporządzonej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia stopnia nasilenia zaburzeń psychiatrycznych.

W przypadku 13 spraw na druku oceny brak było wpisu na temat konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, mimo że w orzeczeniu został przyznany pkt. 7 wskazań.

We wszystkich sprawach poprawnie, zgodnie z przepisem § 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, orzeczenia były doręczane stronom nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego w sprawie wydania orzeczenia.

W 5 sprawach uzasadnienia orzeczeń o stopniu niepełnosprawności nie odnoszą się do ustawowych kryteriów kwalifikowania do stopnia niepełnosprawności.

W 1 sprawie w protokole z posiedzenia składu orzekającego nie określono wskazań w zakresie pkt. 9 orzeczenia. Natomiast 1 w sprawie w protokole z posiedzenia składu orzekającego brak jest treści ustaleń doradcy zawodowego.

W związku z powyższymi ustaleniami, przekazuję następujące zalecenia pokontrolne:

1. Nie wyznaczać pedagoga do składu orzekającego w przypadku orzekania dzieci, które nie realizują obowiązku szkolnego.
2. W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie określonym w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego zawiadamiać stronę postępowania o nie załatwieniu sprawy w terminie, zgodnie z art. 36 § 1 w zw. z art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
3. Przyczynę niezałatwienia sprawy w terminie określać z uwzględnieniem faktu, że powody organizacyjne nie mogą być okolicznością usprawiedliwiającą bezczynność organu.
4. Zawiadomienia o niezałatwieniu sprawy w terminie podpisywać przez 2 członków Powiatowego Zespołu zgodnie z § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
5. Osoby w wieku do ukończenia 16 roku życia kwalifikować do osób niepełnosprawnych zgodnie z kryteriami określonymi w art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz.162, z późn. zm.).
6. Kwalifikować do określonego stopnia niepełnosprawności zgodnie z ustawowymi kryteriami określonymi w art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zgodnie z § 29, § 30, § 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
7. Oceny pedagogiczne sporządzać w sposób rzetelny, spójny i wnikliwy z uwzględnieniem faktów uznanych za istotne w sprawie z wykorzystaniem w pełni dostępnych źródeł informacji. Zaleca się ponowną analizę opracowania „Kryteria kwalifikowania do niepełnosprawności, a rola i zadania pedagoga w procesie orzeczniczym” wydanego w 2015 roku przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz pisma Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej nr BON.IV.5273.155.2015.MTK z dnia 6 listopada 2015 r. Zawarte w nim materiały pomocnicze i wytyczne dotyczące prawidłowego sporządzania oceny pedagogicznej wprowadzić do bieżącego stosowania. Przy sporządzaniu ocen

należy zwrócić uwagę na indywidualne podejście do każdego orzekanego dziecka, unikając powtarzających się twierdzeń. W treści uzasadnienia wskazać fakty uznane za istotne w sprawie i udowodnione, które potwierdzają słuszność podjętej decyzji.

8. Oceny zawodowe sporządzać w taki sposób aby były wewnętrznie spójne i kompletne. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia podawać konkretne fakty i przesłanki dla proponowanego stopnia niepełnosprawności.
9. Oceny stanu zdrowia sporządzane przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego wypełniać w sposób czytelny i pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie opisu badania podmiotowego i przedmiotowego oraz opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej. W przypadkach przyznania wskazania do uzyskania karty parkingowej w ocenie zamieszczać wpis mówiący o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W przypadkach przyznania pkt. 7 wskazań orzeczenia zamieszczać w ocenie wpis mówiący o konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W każdym przypadku w ocenie stanu zdrowia zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych w sprawie za istotne i udowodnione.
10. Symbole przyczyny niepełnosprawności ustalać zgodnie z przesłankami określonymi w § 32 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Symbol przyczyny niepełnosprawności 02-P ustalać gdy naruszona sprawność organizmu spowodowana jest zaburzeniami psychotycznymi, zaburzeniami nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalonymi zaburzeniami lękowymi o znacznym stopniu nasilenia oraz zespołami otępiennymi. Symbol przyczyny niepełnosprawności 04-O ustalać z uwagi na choroby narządu wzroku powodujące ograniczenie jego sprawności, prowadzące do obniżenia ostrości wzroku w oku lepszym do 0,3 według Snellena po wyrównaniu wady wzroku szklami korekcyjnymi lub ograniczenie pola widzenia do przestrzeni zawartej w granicach 30 stopni.
11. W uzasadnieniu orzeczenia odnosić się do ustawowych kryteriów kwalifikowania do stopnia niepełnosprawności, określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
12. W protokole z posiedzenia składu orzekającego zamieszczać ustalenia wszystkich członków składu orzekającego.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne, oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego, zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.